

Matkailun valtiksi vastuullisuus

20.6.2022

Yhä useammin matkailijat kiinnittävät huomiota matkailukohteiden vastuullisuuteen. Esimerkiksi roskien lajittelumahdollisuuksia kysytään ja arvostetaan paikallisten raaka-aineiden käyttämistä ravintoloissa. Vaikka arvot ja lomailun aikainen toiminta eivät aina täysin kohtaisikaan, on matkailuyritysten huomioitava vastuullisuuden eri näkökulmat: taloudellinen, sosiokulttuurinen ja ekologinen sekä muistettava myös poliittinen ulottuvuus.

Etelä-Pohjanmaalle matkanneille esitettiin väittämiä vastuullisuudesta. Matkailijat arvostivat paikallisuutta ja sen huomioimista; paikallisten työllistämistä, mahdollisuutta syödä paikallista ruokaa, mahdollisuus nähdä perinnemaisemia ja paikallista kulttuuria. Matkailupalvelun tulee olla ympäristöystävällinen ja on tärkeää, että matkailuyritys kertoo asiakkailleen luonnosta ja paikallisesta kulttuurista. (Tuuri ym. 2022.)

Vastuullisuudesta ja vastuullisuusteoista viestimällä pystyy erottumaan positiivisella tavalla kilpailijoista. Mikäli kehitys kulkee vastaavasti kuin aikanaan digitalisaation osalta, tulee tilanne muuttumaan muutamassa vuodessa. Vastuullisuuden eri näkökulmista tulee lähtökohtainen oletus ja edellytys. Useat matkailijat arvostavat matkailukohteiden vastuullisuutta ja vastuullisia tekoja, vaikka eivät aina itse toimisikaan lomansa aikana vastuullisesti.

Tukea kestävän matkailun kehittämiseen

Monet yritykset toteuttavat jo nyt hyvää, vastuullista liiketoimintaa. Vieraampaa vielä on, kuinka vastuullisuutta seurataan ja miten se osoitetaan. Tätä tarvetta varten tehtiin Etelä-Pohjanmaan matkailun vastuullisuustyön suunnitelma. Se kirjoitettiin osana Euroopan aluekehitysrahaston ja EP:n liiton rahoittamaa Kohti kestävää matkailua Etelä-Pohjanmaalla -hanketta. Suunnitelma sisältää tietoa tämän hetken tilanteesta ja lähteitä, joiden avulla yritykset pääsevät hyvin liikkeelle vastuullisuuden suunnitelmallisessa toteuttamisessa.

Suunnitelmassa esitellään mm. kansalliset kestävän matkailun periaatteet. Allekirjoittamalla nämä periaatteet yritykset voivat osoittaa sitoutuneisuutensa vastuullisuuteen. Periaatteisiin on koottu vastuullisuuden eri näkökulmat, esimerkiksi luonnosta huolehtiminen, reilu yhteistyö, kulttuuriperinnöstä huolehtiminen, ilmastovaikutukset. Periaatteissa on huomioitu myös tasa-arvon ja hyvinvoinnin tukeminen.

Vastuullisuuteen liittyviä tekoja voidaan mitata ja todentaa. Yhtenä keinona ovat ympäristösertifikaatit. Sertifikaatti on myös osa Sustainable Travel Finland ohjelmaa, jota toteuttavat yritykset ohjataan toimimaan tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti vastuullisuuden eri osa-alueilla. Ohjelmassa on jo kehitetty joitakin mittareita ja lisää on tulossa, esimerkkinä voi mainita hiilijalanjälkilaskurin.

Jokaisella oma osuutensa kestävän matkailun päämäärään pääsemisessä

Jos vastuullisuustyötä ei ole vielä tehnyt, voi olla hankala miettiä kuinka pääsee alkuun. Etelä-Pohjanmaan matkailun vastuullisuustyön suunnitelma tarjoaa yksittäiselle matkailuyritykselle esimerkin vastuullisuuspolusta. Vastuullisuuspolku sisältää viisi vaihetta ja runsaasti vinkkejä siitä mitä materiaaleja tai työkaluja tekemisen apuna voi käyttää.

Vastuullisuussuunnitelmassa on asetettu tavoitteita ja toimenpiteitä yritysten lisäksi alueen tutkimus-, kehittämis- ja koulutusorganisaatioille sekä muille toimijoille. Taustalla on ajatus, että julkisen rahoituksen myöntämisen periaatteet ohjaavat käytännön toimintaa. Tutkimuksen ja koulutuksen avulla saadaan uutta tietoa hankittua sekä jalkautettua alueen yritysten ja muiden toimijoiden käyttöön.

Salla Kettunen, Jonna Kielenniva, Sanna Jyllilä
Kirjoittajat toimivat asiantuntijoina Seinäjoen ammattikorkeakoulussa

Anne Matilainen
Ruralia-instituutti/ Helsingin yliopisto

Lähteet:

Tuuri, H., Katajavirta, M., Hirvonen, E., Jyllilä, S. ja Järvinen, E. (2022). Etelä-Pohjanmaan matkailijaselvitys 2021. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022022220442

Visit Finland: Kestävän matkailun periaatteet. Verkkosivu. https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/vastuullisuus/kestavan-matkailun-periaatteet

Jyllilä, S., Kettunen, S., Kielenniva, J. ja Matilainen, A. (2022). Etelä-Pohjanmaan matkailun vastuullisuustyön suunnitelma. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022051635719